

Извјештај о квалитету за Мјесечно истраживање трговине на мало, 2019.

Извјештај припремила: Санела Боројевић
Датум објављивања: 30.12.2020.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД	5
	1.1 Намјена истраживања	5
	1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
	1.3 Коришћене класификације	5
	1.4 Извјештајна јединица.....	5
	1.5 Статистичка јединица посматрања	5
	1.6 Покривеност и обухват	5
	1.7 Статистички концепти и дефиниције.....	5
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА	6
	2.1 Корисници података статистичког истраживања.....	6
	2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања	6
	2.1.2 Процјена корисничких потреба	6
	2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника.....	6
	2.2 Комплетност података.....	6
	2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)	6
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ	6
	3.1 Узорацка грешка.....	6
	3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорацка грешка (A1).....	6
	3.1.2 Активности за смањење узорацких грешака.....	7
	3.2 Неузорацке грешке	7
	3.2.1 Неузорацке грешке - Грешке обухвата	7
	3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2).....	7
	3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3).....	7
	3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата	7
	3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата	7
	3.2.2 Неузорацке грешке - Грешке мјерења	7
	3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења.....	7
	3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења.....	7
	3.2.3 Неузорацке грешке - Грешке неодговора.....	8
	3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)	8
	3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5).....	8
	3.2.3.3 Поступци у случају неодговора	8
	3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора.....	8
	3.2.4 Ревизије	8
	3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6).....	8
	3.2.5 Импутација	8
	3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)	8
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА	9
	4.1 Правовременост објављивања.....	9
	4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)	9
	4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)	9
	4.2 Тачност објављивања	9
	4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3).....	9
	4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности	10
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ	10
	5.1 Усклађеност	10
	5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (CH1)	10
	5.1.2 Разлози за већа одступања.....	10
	5.2 Упоредивост.....	10
	5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1).....	10
	5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2)	10
	5.2.3 Прекиди у временским серијама	10
	5.3 Географска упоредивост	10

5.3.1	Упоредивост с чланицама Европског статистичког система.....	10
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ	10
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	10
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	11
6.3	Онлајн база података	11
6.4	Пристап микроподацима	11
6.5	Доступност методолошке документације.....	11
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	11
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	11
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2)	11
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	11
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	12
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања.....	12
7.2	Оптерећеност давалаца података.....	12
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености	12
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ.....	12
8.1	Повјерљивост - политика	12
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима.....	12
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА.....	12
9.1	Извор података	12
9.2	Учесталост прикупљања података	13
9.3	Прикупљање података	13
9.4	Валидација података	13
9.5	Компилација података.....	13
9.6	Прилагођавања.....	13
9.6.1	Сезонско прилагођавање	13

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Намјена истраживања јесте добијање благовремених информација о кретању индекса промета у трговини на мало на мјесечном нивоу. Индекс промета у трговини на мало је краткорочни индикатор. Индекс промета у трговини на мало израчунава се на мјесечном нивоу.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Закон о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03), Статистички програм Републике Српске за период 2018-2021. година, важећи годишњи План рада Републичког завода за статистику. Повјерљивост података и заштита личних података регулисане су Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06).“

1.3 Коришћене класификације

Класификација дјелатности КДБиХ 2010 која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2.

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајна јединица су пословни субјекти чија је претежна дјелатност трговина на мало и субјекти чија претежна дјелатност није трговина на мало, али у свом саставу имају јединице које се баве том дјелатношћу.

1.5 Статистичка јединица посматрања

Пословни субјекти који су регистровани у Републици Српској а чија је претежна дјелатност трговина на мало и субјекти чија претежна дјелатност није трговина на мало, али у свом саставу имају јединице које се баве том дјелатношћу.

1.6 Покривеност и обухват

Мјесечно истраживање трговине на мало проводи се методом узорка. Приликом одређивања узорка користи се Статистички пословни регистар. Истраживање мјесечне трговине на мало укључује све пословне субјекте из статистичког пословног регистра, који се баве дјелатношћу трговине на мало (подручје G област 47 – КД), осим трговине моторним возилима и мотоциклима, који имају годишњи промет већи од 2 000 000 КМ као и узорком изабрани пословни субјекти са годишњим прометом од 100 000 КМ до 1 999 999 КМ.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Варијабла која се прати ови истраживањем је укупан промет у трговини на мало.

Под појмом **укупан промет у трговини на мало** се подразумева вриједност прадате робе крајњим потрошачима, првенствено становништву за личну потрошњу, за употребу у домаћинству, као и другим потрошачима који се снабдијевају по малопродајним цијенама.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Кључни корисници података о промету у трговини на мало су:

- јавни сектор: Владине и друге институције јавне управе попут Министарства финансија РС, Министарства за економске односе и регионалну сарадњу РС, Министарство трговине и туризма, општинске управе, као и институције на нивоу БиХ, Дирекција за економско планирање
- пословни субјекти: предузећа, адвокати и адвокатске коморе, Привредна комора РС
- наука, истраживање и образовање: институти, образовне институције, студенти;
- општа јавност: физичка лица
- медији: РТВ куће, новинске агенције
- страни корисници: EUROSTAT, WB, IMF, амбасаде страних држава
- интерни корисници: одјељење Националних рачуна.

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Мјесечним истраживањем трговине на мало приказују се подаци о промету у трговини на мало по гранама дјелатности, као и укупан промет у трговини на мало. Објављени подаци се користе у сврху праћења економски трендова, за израде биснис планова, развој и испитивање тржишта, разне анализе и слично и углавном задовољавају потребе корисника.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Републички завод за статистику је 2017. године провео Анкету о задовољству корисника и резултати су доступни на званичниј интернет страници Завода. Посебно истраживање о задовољству корисника података о промету у трговини на мало се не спроводи.

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

Методологија која се користи за провођење мјесечног истраживања промета у трговини на мало усаглашена је са захтјевима Еуростата, тако да су подаци добијени кроз ово истраживање упоредиви са подацима које публикују државе чланице ЕУ.

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорачка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)

Истраживање мјесечног промета у трговини на мало проводи се на бази узорка. Дизајн и величина узорка, као најважнији фактори који одређују величину узорачке грешке су под контролом статистичара и циљ је да се узорачка грешка сведе на минимум. Имајући у виду све узорке које је теоретски могуће извући из оквира, различити узорци ће дати и ратличите процјене параметара циљане популације. У циљу избегавања погрешне интерпретације процјењених параметара, потребно је имати и квантитативну мјеру варијабилности процјена из свих могућих теорисјких узорака. Мјера те варијабилности у овом истраживању је варијанса.

Табела 1. CV% за процјене тотала мјесечног истраживања промета у трговини на мало

КД БиХ 2010	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
471	0,55	0,64	0,68	0,64	0,71	0,68	0,65	0,65	0,69	0,73	0,74	0,72
472	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
473	0,94	0,92	1,12	0,76	0,65	0,79	0,75	0,75	0,70	0,67	0,99	1,08
474	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
475	4,59	3,03	9,17	2,80	3,14	2,40	4,44	3,10	4,00	3,88	3,93	3,37
476	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
477	3,98	3,80	3,63	3,48	4,12	3,57	3,77	3,70	3,83	3,73	4,12	3,98
478	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
479	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

У току године не раде се никакве промјене на узорку. Али се подаци и информације које се добију у току године искористе да би се поправио оквир за избор будућих узорака.

3.2 Неузорачке грешке

3.2.1 Неузорачке грешке - Грешке обухвата

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Узорак за Мјесечно истраживање трговине на мало ради се на почетку године. Уколико у току године дође до било какве промјене са јединицама посматрања које су ушле у узорак не раде се корекције самог узорка.

Не располажемо подацима о стопи прекомјерног обухвата.

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)

За формирање узорка Мјесечног извјештаја трговине на мало користи се само Статистички пословни регистар. Други извори се не узимају за наведено истраживање.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

Узорак се бира на почетку године и у току године нема никаквих промјена на самом узорку. Предузећа која почну са радом у току календарске године не уводе се у истраживање, као ни предузећа која у току године промјене дјелатност у претежну дјелатност трговина на мало..

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

Кроз редовно ажурирање Статистичког пословног регистра утиче се на смањење грешке обухвата.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

Најчешће грешке се дешавају због неразумјевања методологије од стране извјештајних јединица и случајне грешке приликом самог попуњавања извјештаја.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Методолог предметног истраживања на почетку сваке године уз упитнике за попуњавање шаље и Упуство свим извјештајним јединицама. Упуство треба да послужи да се Упитник што тачније попуни.

4 ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

Правовременост објављивања података представља интервал између посматраног периода на који се податак односи и датума објављивања.

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)

Подаци за мјесечно истраживање трговине на мало објављују се само као коначни резултати истраживања те се индикатор TP1 не рачуна.

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)

Табела 4. Правовременост објављивања података о мјесечном промету у трговини на мало

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Просјек
Датум објаве првих/претходних/прелиминарних резултата	4.03. 2019.	24.3. 2019.	24.4. 2019.	24.5. 2019.	26.6. 2019.	24.7. 2019.	24.8. 2019.	25.9. 2019.	24.10. 2019.	24.11. 2019.	25.12. 2019.	24.1. 2019.	/
Временски размак (број дана)	T+33	T+24	T+24	T+24	T+26	T+24	T+24	T+25	T+24	T+24	T+25	T+24	T + 25,083

Први подци су и коначни подаци.

4.2 Тачност објављивања

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)

Индикатор за произвођаче статистика

Табела 5. Тачност објављивања података о мјесечном промету у трговини на мало

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Просјек
Најављени датум објављивања (према Календару публикација)	4.3. 2019.	25.3. 2019.	24.4. 2019.	24.5. 2019.	26.6. 2019.	24.7. 2019.	26.8. 2019.	24.9. 2019.	24.10. 2019.	25.11. 2019.	24.12. 2019.	24.1. 2020.	/
Стварни датум објављивања	4.3. 2019.	25.3. 2019.	24.4. 2019.	24.5. 2019.	24.6. 2019.	24.7. 2019.	27.8. 2019.	24.9. 2019.	24.9. 2019.	25.10. 2019.	24.12. 2019.	24.1. 2020.	/
Временски размак (број дана)	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T+1	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0	T + 0,083

Индикатор за кориснике статистика

Стопа тачности објављивања података о промету у трговини на мало износи 91,7%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правремености и тачности

Није било већих и неочекиваних кашњења према Календару публикавања.

5 УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Није рађено усклађивање са другим изворима података.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Не располажемо са подацима о одступању.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Овај индикатор се не рачуна у Мјесечном истраживању трговине на мало.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Мјесечни подаци промета у трговини на мало доступни су од јанура 2006. године.

СС2=јануар 2006-децембар 2019= 168 мјесеци

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Није било прекида у временским серијама.

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Методологија Мјесечног истраживања промета у трговини на мало употпуности је усаглашена са Методологијом Еуростата, тако да су подаци упоредиви са подацима држава чланица ЕУ, као и са подацима држава које нису чланице ЕУ али које су своје методологије усагласиле са методологијом Еуростата.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Подаци о мјесечном промету у трговини на мало публикују се кроз Мјесечно саопштење трговина на мало на званичној интернет страници Завода, www.gzs.rs.ba, као и у Мјесечном билтену који Завод публикује.

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Подаци о мјесечном промету у трговини на мало се публикују кроз:

1. Мјесечно саопштење
2. Мјесечни билтен
3. Ово је Република Српска
4. Статистички годишњак

6.3 Онлајн база података

Он лине база података није доступна за кориснике.

6.4 Приступ микроподацима

Микроподаци нису доступни.

6.5 Доступност методолошке документације

На званичној интернет страници Завода, у дијелу који се односи на статистику дистрибутивне трговине, за ово истраживање су доступни основни појмови и дефиниције као и Методологија.

Поред тога, у краћем облику, метаподаци су доступни и у оквиру штампаних и електронских публикација – Статистички годишњак, Мјесечни статистички преглед, Мјесечно саопштење промета у трговини на мало.

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

Подаци се објављују на начин да их корисници што боље разумију.

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Не располажемо подацима о броју прегледа сета података овог истраживања.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Не располажемо подацима о броју прегледа метаподатака овог истраживања.

6.9 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Стопа комплетности метаподатака (ESMS v.2.0) за Промет у трговини на мало у 2019. години износи 98,3%.

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

Нису расположиви подаци о трошковима Завода за реализацију активности у оквиру овог истраживања.

7.2 Оптерећеност давалаца података

Не располажемо тим подацима.

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјере које би могле да се користе за смањење трошкова и оптерећености су промовисање електронског попуњавања упитника, као и кориштење административних извора података.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06).“

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

Сви прикупљени подаци третирају се као повјерљиви и користе се искључиво у статистичке сврхе. Документ Републичког завода за статистику „Правилник о заштити повјерљивих података“ наводи начела поступања са повјерљивим подацима, процедуре за осигурање повјерљивости за вријеме прикупљања, обраде и дисеминације података као и процедуре за приступање микроподацима.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Извор података за мјесечно истраживање трговине на мало (К КПС ТРГ-1) су пословни субјекти који су према главној дјелатности регистровани да обављају дјелатности трговина на мало, као и пословни субјекти који су разврстани у друге дјелатности, али обављају и дјелатност трговине на мало у Републици Српској.

Истраживање се проводи методом узорка. Приликом одређивања оквира узорка користи се Статистички пословни регистар – СПР.

Истраживање мјесечне трговине на мало укључује све пословне субјекте из статистичког пословног регистра, који се баве дјелатношћу трговине на мало (подручје G област 47 – КД), осим трговине моторним возилима и мотоциклима, који имају годишњи промет већи од 2 000 000 КМ као и узорком изабрани пословни субјекти са годишњим прометом од 100 000 КМ до 1 999 999 КМ. На основу резултата добијених на бази узорка оцењује се цијели скуп.

Број јединица посматрања у узорку је 486

9.2 Учесталост прикупљања података

Подаци се прикупљају, обрађују и публикују на мјесечном нивоу.

9.3 Прикупљање података

Подаци за мјесечно истраживање промета у трговини на мало се добијају директно од извјештајних јединица, на начин да извјештајне јединице попуне обрасце које добију од Завода и иста достављају у подручна одјељења, гдје се врши прва контрола података и евентуалне корекције. Након тога извјештаји се достављају у одјељење услужних статистика гдје се врши, унос, контрола и обрада података. Након што се унесу, исконтролишу и обраде подаци ради се саопштење трговине на мало.

9.4 Валидација података

Унос и обраду података врши се кроз СТС апликацију. Приликом уноса и обраде података детектују се евентуалне грешке које се отклањају. Методолог прозива извјештајну јединицу да би се грешка исправила и да би се добио валидан податак.

9.5 Компилација података

Прикупљени подаци се, прије уноса, контролишу и коригују у подручним одјељењима и у Одјељењу РЗС РС. По потреби, накнадним контактом са извјештајном јединицом се добијају додатни подаци на основу којих се врше корекције. Унос података се врши у Одјељењу услужних статистика РЗС РС. У апликацији за унос и обраду података су уграђене контроле које детектују да унесени податак није тачан и да захтијева корекцију.

9.6 Прилагођавања

Методологија истраживања промета у трговини на мало је усаглашена са СТС регулативама Еуростата.

9.6.1 Сезонско прилагођавање

За десезонирање података за мјесечно истраживање трговине на мало користи се софтвер ДЕМЕТРА 2.2.

Десезонирање података је извршено методом TRAMO-SEATS на мјесечној серији номиналних и реалних података.

Продужавање серије података додавањем податка за сваки наредни мјесец, може због карактеристика примијењене методе десезонирања, проузроковати накнадне промјене већ објављених десезонираних и календарски прилагођених података.